

VI. Plenarforsamlingen.

Verdensnedrustningskonferencen.

(Dagsordenens punkt 97).

Spørgsmålet om sammenkaldelsen af en verdensnedrustningskonference blev optaget på dagsordenen og henvist til direkte behandling i plenarforsamlingen på sovjetisk foranledning. Debatten indledtes den 3. november 1971 med en forelæggelsestale af den sovjetiske delegerede, der udtalte, at nedrustningsspørgsmålet var vor tids vigtigste internationale problem. Trods indgåelsen af en række aftaler på nedrustningsområdet var der endnu ikke taget noget afgørende skridt henimod en standsning af våbenkapløbet. Sammenkaldelsen af en verdensnedrustningskonference ville overfor regeringer og befolkninger i alle lande være en kraftig understregning af nedrustningens betydning i det internationale politiske liv. Konferencen måtte være åben for alle lande, uanset om de var medlemmer af FN eller ej, og måtte derfor afholdes udenfor FN's regie. Konferencen skulle behandle alle aspekter af nedrustningsproblemet, men Sovjetunionen fandt dog, at spørgsmålet om atomnedrustning burde have første prioritet. I forhold til andre nedrustningsorganer, specielt nedrustningsudvalget i Genève skulle verdensnedrustningskonferencen være det forum, der traf de principielle beslutninger, hvorefter nedrustningsudvalget skulle tage sig af det konkrete arbejde, f. eks. udarbejdelse af konventionsudkast.

De efterfølgende indlæg, der for størstedelens vedkommende var præget af generelle og velkendte betragtninger over nedrustningsspørgsmålet, viste i begyndelsen udpræget sympati for det sovjetiske forslag. I den nærmere omtale af dette blev især spørgsmålet om deltagerkredsen og om konferencens forhold til FN kommenteret.

De østeuropæiske lande sluttede uforbeholdent op bag det sovjetiske synspunkt, hvorimod der ikke gjorde sig nogen klar linie gældende blandt udviklingslandene. Der var dog ret udbredt støtte til tanken om, at alle stater skal kunne deltage i konferencen.

Den ægyptiske delegerede foreslog, at problemet om deltagerkredsen løstes ved, at generalforsamlingen traf en principbeslutning om at afholde konferencen og anmodede generalsekretæren om at indhente udtalelser fra alle stater om de nærmere pro-

blemer vedrørende konferencen, såsom tid, sted, dagsorden, deltagerniveau og dens forhold til FN. Nogle lande mente, at FN i sin nedrustningskommission — der består af hele medlemsskabet og træder sammen efter behov — havde et velegnet maskineri til gennemførelse af konferencen, medens andre påpegede, at problemerne omkring de delte staters deltagelse kun kunne finde en tilfredsstillende løsning udenfor FN's regie. De vestlige lande, herunder Danmark, gik ind for afholdelse af konferencen indenfor FN's rammer. Den svenske delegerede udtalte, at konferencen burde finde sted i FN's regie, at der ikke var tvingende grunde til at gå uden for organisationen, og at Sverige håbede, at problemet om de to Tysklandes deltagelse var løst til næste år. Iøvrigt kunne Sverige støtte det ægyptiske forslag.

Finland understregede, at alle stater måtte kunne deltage, men udtalte sig ikke om, i hvilket regie konferencen burde holdes. Spørgsmålet om deltagerkredsen måtte afgøres ved konsultationer mellem de berørte regeringer, og Finland ville gerne bidrage til at skabe almindelig enighed.

I flere vestlige indlæg blev det fremhævet, at det meget nøje burde overvejes, om en sådan konference ville være det mest velegnede forum for nedrustningsforhandlingerne. Den måtte forberedes meget grundigt og først indkaldes, når der var rimelig udsigt til succes.

Efterhånden som debatten skred frem, blev der et stadigt mere udbredt ønske om at holde konferencen i FN-regie, ligesom flere uforpligtede lande udtalte sig på linie med de ovennævnte vestlige betragtninger. Denne mere forsigtige holdning stod muligvis i forbindelse med forlydender om, at Kina ville vende sig mod det sovjetiske forslag.

Det kinesiske indlæg, der blev afgivet mod slutningen af debatten formede sig som et kraftigt angreb på Sovjetunionen for sammen med USA at øve pression mod de små og mellemstore lande. De hidtil gennemførte nedrustningsforanstaltninger var blot camouflage for supermagternes ønske om at bevare deres atommonopol.

Kina havde til stadighed ønsket sammenkaldt en verdenskonference på regeringsniveau til drøftelse af afskaffelsen af alle kernevåben. Som et første skridt henimod dette